

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:381

av Robert Hannah och Fredrik Malm (båda FP)

Frivillig registrering av testamenten hos Skatteverket

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett frivilligt testamentsregister hos Skatteverket och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett testamente upprättas skriftligen och ska för att vara giltigt vara bevitnat av två personer. Den skriftliga testamentshandlingen måste finnas i original när en person avlider och bouppteckning, boupredning och arvskifte ska genomföras.

Det förekommer att ett testamente upprättats men att den skriftliga testamentshandlingen inte kan återfinnas. Det händer att testamenten kommer bort – medvetet eller omedvetet. I vilken utsträckning detta sker vet vi av naturliga skäl inte. Kammarkollegiets uppfattning är att ett antal testamenten inte återfinns och att den avlidnes sista vilja på så vis inte följs.

Advokater, bankjurister, familjerättsjurister och andra som är behjälpliga med att upprätta testamenten har sedan lång tid tillbaka rekommenderat testator att förvara originaltestamentet i ett bankfack och lägga en kopia i hemmet med uppgift om var originalet finns. Detta har gjorts i trygg förvisning om att bankerna har föreskrifter om hur man ska förfara med öppnandet av ett bankfack efter innehavarens död såsom öppnande i banktjänstemäns närvaro och upprättande av ett protokoll över vilka handlingar som återfinns i bankfacket. Numera har framkommit att detta förfaringsätt tillämpas olika och bl.a. att man inte öppnat förslutna kuvert vid denna inventering. Det finns också andra problem med bankfacken. Främst gäller det förhållandet när

bankfacken innehas av två personer, vilket medför att banken trots kännedom om ett dödsfall inte kan vägra den andre bankfacksinnehavaren tillträde till bankfacket. Bankerna har här fulla friheter att själv reglera hur det ska gå till eller bör gå till. Det finns med andra ord inte några garantier för att ett testamente, som förvaras i ett bankfack, verkligen kommer fram efter testators död och verkställs.

Regeringen har genom Skatteverket låtit genomföra en utredning i frågan. Skatteverket lämnade i maj 2008 ett förslag om ett inrättande av ett frivilligt offentligt testamentsregister som innebär att en person kan vara förvissad om att testamentet kommer fram efter dennes död. Skatteverkets förslag är ordentligt genomarbetat och kan i stort sett utan vidare åtgärder läggas till grund för en lagstiftning. Under våren 2012 beslutade dock regeringen att avskriva ärendet, vad jag förstått med motiveringen att det finns privata alternativ.

Det vore naturligt att Skatteverket, som redan har hand om bouppteckningar och som från och med den 1 oktober 2011 ansvarar för äktenskapsregistret, också får i uppdrag att sköta ett frivilligt, offentligt register över testamenten. Då Skatteverket också har ansvar för registrering av dödsfall, utfärdande av dödsfallsintyg och folkbokföring finns det en naturlig länk till ett register över testamenten. Det borde vara tämligen enkelt att en registrering av ett dödsfall automatiskt kan uppmärksamma om det finns ett registrerat testamente vid samma myndighet. Skatteverket ska då kontakta arvingar och personer omnämnda i registrerat testamente.

Många har högt förtroende för Skatteverket och vissa skulle troligen ha skäl att välja att registrera sitt testamente där istället för hos privata aktörer. Valfrihet att välja var man vill registrera sitt testamente bör råda då det handlar om känsliga uppgifter och tilltro till upprätthållande av sekretess. Kostnaderna för ett offentligt system bör kunna bäras av en avgift som testator betalar. På detta sätt skapas möjlighet för fler att känna trygghet i att ett testamente som de skrivit eller berörs av åtföljs.

Robert Hannah (FP)

Fredrik Malm (FP)